Slujba Sfântului Ierarh Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului

(14 noiembrie)

LA VECERNIA MICĂ

La *Doamne, strigat-am…*, punem 4 stihuri şi cântăm aceste stihiri, glasul 1:

Podobie: *Ceea ce ești bucuria…*

Viaţa cea fericită ducând în lume, te veseleşti acum cu noroadele fericiţilor şi locuieşti ca un blând pământul celor blânzi, ierarhule Grigorie, bogat fiind făcut de Dumnezeu în harul tămăduirilor, pe care-l dai celor ce te cinstesc pe tine. (de 2 ori)

Sădind dogmele Ortodoxiei, fericite, tăind spinii eresului şi înmulţind frumos sămânţa credinţei prin ploaia cuvintelor tale, ai adus lui Dumnezeu spic însutit ca un plugar lucrător.

De strălucirea vieţii tale fără prihană se miră noroadele îngerilor şi ale oamenilor, căci prin alegere liberă te-ai arătat luptător şi ascet tare, ierarh şi vrednic liturghisitor şi prieten adevărat al lui Dumnezeu.

Slavă..., glasul al 2-lea:

În corturile cele mai presus de lume a primit după vrednicie Hristos Dumnezeu duhul tău Grigorie, părinte înţelepte; căci te-ai făcut apărător al Treimii cântând în chip lămurit o singură Dumnezeire cu lucrare şi voinţă potrivit firii, singură atotputernică, urmând învăţătura în lume a Apostolilor şi Părinţilor. De aceea Hristos îţi dă şi El acum lucrarea minunilor întărind astfel cuvintele tale. Drept pentru care lăudând astăzi mutarea ta, slăvim în chip ortodox pe Domnul Cel ce te-a slăvit pe tine.

Și acum..., același glas:

Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica Vieţii, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

La Stihoavnă

Se pun stihirile, glasul al 4-lea:

Podobie: *Casa Efratului…*

Stâlp sfânt al credinţei ortodoxe te cunoaştem pe tine, ierarhe Grigorie, prin care răsturnăm mândria ereticilor.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Rupându-te de lume te-ai unit cu Dumnezeu, fericite, drept pentru care te-ai arătat vas vrednic al Preasfântului Duh, ierarhe.

Stih: Gura dreptului va cugeta înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.

Ai lăsat Egiptul patimilor şi la înălţimea nepătimirii te-ai ridicat, unde vorbeşti cu Dumnezeu ca unul curat, Sfinte Grigorie.

Slavă..., glasul al 4-lea:

Pe cel ce cu sulițele cuvintelor de Dumnezeu insuflate, prin care Mântuitorul ne izvorăşte apa vieţii şi a mântuirii, i-a rănit pe cumpliții apărători ai necucerniciei, pe Grigorie să-l lăudăm în cântări, pe cel preaînţelept în învăţături şi teolog preastrălucit, care a săvârşit alergarea fără de sânge a mărturisirii şi întăreşte prin minuni toată Biserica, pe râvnitorul Apostolilor şi următorul Părinţilor, care a scos dumnezeiasca turmă a lui Hristos din feluritele primejdii ale unor cumplite erezii. A cărui pomenire de peste an prăznuind-o acum, slăvim pe Hristos Dumnezeu Cel Care prin el a întărit dreapta şi binecinstitoarea credinţă.

Şi acum..., a Născătoarei:

Din tot felul de primejdii păzeşte-i pe robii tăi, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să te slăvim pe tine, nădejdea sufletelor noastre.

Acum slobozeşte..., Sfinte Dumnezeule... şi **Troparul,** glasul al 8-lea:

Călăuzitorule al Ortodoxiei, învăţătorule al bunei cinstiri şi al cuviinţei, luminătorul lumii, podoaba de Dumnezeu insuflată a arhiereilor, Grigorie înţelepte, pe toţi îi luminezi prin învăţăturile tale, alăută a Duhului, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., alt **tropar,** mai recent:

Luminătorule al Ortodoxiei, întărirea Bisericii şi învăţătorule, frumuseţea monahilor, apărătorul nebiruit al teologilor, făcătorule de minuni, Grigorie, lauda Tesalonicului, arătătorule al harului, roagă-te mereu să se mântuiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei:

Cel ce pentru noi Te-ai născut din Fecioară şi răstignire ai răbdat, Bunule, Care cu moartea pe moarte ai prădat şi învierea ai arătat ca un Dumnezeu, nu trece cu vederea pe cei pe care i-ai zidit cu mâna Ta. Arată iubirea Ta de oameni, Milostive, primeşte pe Născătoarea de Dumnezeu care Te-a născut pe Tine şi care se roagă pentru noi şi mântuieşte, Mântuitorul nostru, poporul cel deznădăjduit.

Şi se face apolisul.

LA VECERNIA MARE

După obişnuitul început, se cântă *Fericit bărbatul…*

La *Doamne strigat-am…* punem 8 stihiri, glasul al 4-lea:

Sfeşnicul nestins, farul neadormit şi mântuitor pentru cei ce plutesc pe mare, limanul senin şi nebântuit de valuri al harului, adunându-ne acum cu cântări te lăudăm după vrednicie, Părinte Grigorie, rugându-ne ca prin rugăciunile tale să izbăveşti de furtună duhovnicească Biserica pentru care ai luptat vitejeşte. *(de 2 ori)*

Glasule al Cuvântului, suflarea Duhului, limba de foc şi neobosită a Ortodoxiei, Grigorie, care prin har faci în chip strălucit cenuşă materia spurcată a ereziilor, pe tine te rugăm ca prin rugăciunile tale să izbăveşti de clevetirea dogmelor potrivnice pe cei ce te laudă pe tine cu bună cucernicie.

Pe tine, cel care mai înainte ai strălucit în asceză şi isihie şi ai văzut împreună cu Duhul adâncul cu anevoie de cuprins al Scripturilor, Hristos te pune acum în chip strălucit în sfeşnicul Bisericii, Grigorie, luminând toată lumea, cu cuvintele tale şi pe cei neîntăriţi întărindu-i cu puterea minunilor tale.

Alte stihiri, glasul 1:

Podobie: *Ceea ce ești bucuria…*

Viaţa cea fericită ducând în lume, te veseleşti acum cu noroadele fericiţilor şi locuieşti ca un blând pământul celor blânzi, ierarhule Grigorie, bogat fiind făcut de Dumnezeu în harul tămăduirilor, pe care-l dai celor ce te cinstesc pe tine. *(de 2 ori)*

Sădind dogmele Ortodoxiei, fericite, tăind spinii eresului şi înmulţind frumos sămânţa credinţei prin ploaia cuvintelor tale, ai adus lui Dumnezeu spic însutit ca un plugar lucrător.

De strălucirea vieţii tale fără prihană se miră noroadele îngerilor şi ale oamenilor, căci prin alegere liberă te-ai arătat luptător şi ascet tare, ierarh şi vrednic liturghisitor şi prieten adevărat al lui Dumnezeu.

Slavă..., glasul al 6-lea:

Atotslăvita prăznuire a ierarhului ne cheamă astăzi. Veniţi dar, iubitorilor de prăznuire, să lăudăm cu un glas pomenirea lui zicând: Bucură-te, cel ce ai rupt prin credinţă cămaşa necucericiei şi pe credincioşi i-ai îmbrăcat în veşmântul Duhului. Bucură-te, cel ce prin puterea dată ţie de Unul Dumnezeu ai nimicit rătăcirile şi vicleniile cacodocşilor. Bucură-te, cel ce prin omorârea mădularelor ne-ai zugrăvit ascetic mântuitoarea Patimă a lui Hristos, pe Care roagă-L, Sfinte Grigorie, podoaba dascălilor, să ne izbăvească de văzuţii şi nevăzuţii vrăjmaşi şi să mântuiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei:

Cine nu te va ferici pe tine, Preasfântă Fecioară? Sau cine nu va lăuda preacurată naşterea ta? Că Fiul Unul-Născut, Cel ce a strălucit fără de ani din Tatăl, Acelaşi din tine, cea curată, a ieşit, în chip de negrăit întrupându-Se; din fire Dumnezeu fiind şi cu firea om făcându-Se pentru noi, nu în două feţe [persoane] fiind despărţit, ci în două firi [unite în chip neamestecat] neamestecat fiind cunoscut. Pe Acela roagă-L, curată cu totul fericită, să se miluiască sufletele noastre.

Ieşirea mică, *Lumină lină…* și Prochimenul zilei.

PAREMIILE

De la Pilde, citire:
(10; 8; 3, 3-16)

Pomenirea dreptului este cu laude şi binecuvântarea Domnului peste capul lui. Fericit este omul care a aflat înţelepciunea şi muritorul care a cunoscut priceperea; că mai bună este îndeletnicirea cu acestea decât vistieriile de aur şi de argint. Şi mai scumpă este decât pietrele cele de mult preţ; şi tot ce este de preţ nu este vrednic de ea. Pentru că lungimea de zile şi anii vieţii sunt în dreapta ei, şi în stânga ei bogăţie şi mărire. Că din gura ei iese dreptatea; legea şi mila pe limbă le poartă. Deci, ascultaţi-mă pe mine, o, fiilor, că lucruri de cinste vă voi grăi; şi fericit este omul care va păzi căile mele. Că ieşirile mele sunt ieşiri de viaţă, şi vrerea se găteşte de la Domnul. Pentru aceasta vă rog pe voi şi pun glasul meu înaintea fiilor oamenilor. Că eu, înţelepciunea, am tocmit sfatul şi ştiinţa, şi gândul eu l-am chemat. Al meu este sfatul şi statornicia, a mea este priceperea şi a mea este tăria. Eu iubesc pe cei ce mă iubesc pe mine, iar ce mă caută vor afla har. Înţelegeţi, dar, cei fără de răutate chibzuiala, şi cei neînvăţaţi puneţi la inimă. Ascultaţi-mă pe mine că iarăşi lucruri măreţe vă voi grăi. Şi voi scoate din buzele mele cele drepte; că gâtlejul meu va învăţa adevărul şi buzele mincinoase sunt urâte înaintea mea. Cu dreptate sunt toate graiurile gurii mele, nimic nu este într-însele strâmb, nimic încâlcit. Toate sunt drepte pentru cei ce înţeleg, şi netede pentru cei ce află cunoştinţă. Că vă învăţ pe voi adevărul, ca nădejdea voastră să fie în Domnul şi să vă umpleţi de Duh.

De la Pilde, citire:
(10, 31 – 11, 12)

Gura celui drept rodeşte înţelepciune, iar limba urzitoare de rele aduce pierzare. Buzele celui drept cunosc bunăvoinţa, iar gura păcătoşilor strâmbătatea. Cântarul strâmb este urgisit de Domnul şi cântărirea dreaptă este plăcerea Lui. Dacă vine mândria, va veni şi ocara, iar înţelepciunea este cu cei smeriţi. Neprihănirea poartă pe cei drepţi, iar strâmbătatea prăpădeşte pe cei vicleni. La nimic nu foloseşte bogăţia în ziua mâniei; numai dreptatea izbăveşte de moarte. Dreptatea netezeşte calea celui fără prihană, iar cel fără de lege va cădea prin fărădelegea lui. Dreptatea izbăveşte pe cei drepţi, iar cei vicleni vor fi prinşi prin pofta lor. La moartea omului drept rămâne nădejdea, iar la moartea celui păcătos piere nădejdea. Dreptul scapă din strâmtorare, şi cel fără de lege îi ia locul. Făptuitorul de rele prăbuşeşte cu gura pe aproapele lui, iar prin ştiinţa celor drepţi va fi mântuit. De propăşirea celor drepţi cetatea se bucură, iar când pier cei fără de lege ea tresaltă de veselie. Prin binecuvântarea oamenilor drepţi

cetatea merge înainte, iar prin gura celor nelegiuiţi ajunge ruină. Cel nepriceput urgiseşte pe aproapele lui, iar omul cu bună-chibzuinţă tace.

De la Înţelepciunea lui Solomon, citire:
(versete alese din diferite capitole)

Dreptul fiind lăudat, se vor veseli popoarele că pomenirea lui este fără de moarte. Pentru că este cunoscut lui Dumnezeu şi de oameni şi sufletul lui este bine-plăcut lui Dumnezeu. Iubiţi deci, oamenilor, înţelepciunea, poftiţi-o pe ea şi veţi învăţa că începutul înţelepciunii este dragostea şi păzirea legilor. Cinstiţi înţelepciunea ca să împărăţiţi în veci. Spune-voi vouă tainele lui Dumnezeu şi nu le voi ascunde de voi. Căci El este conducătorul înţelepciunii, îndreptătorul înţelepţilor şi cunoscătorul a tot cugetul şi lucrul; iar înţelepciunea învaţă toate gândurile, că într-însa este duh înţelegător şi sfânt, strălucirea luminii celei de-a pururea şi chipul bunătăţii lui Dumnezeu. Înţelepciunea aşază soţi lui Dumnezeu şi prooroci; şi este mai frumoasă decât soarele şi decât toată strălucirea stelelor, asemănându-se luminii celei dintâi. Ea scapă de dureri pe cei ce o slujesc şi-i îndreaptă pe cărări drepte; le dă lor cunoştinţă sfântă şi-i păzeşte de cei ce-i vânează pe ei, dându-le lor tărie în luptă; ca să înţeleagă toţi că ea este mai puternică decât toată credinţa. Şi nu va birui vreodată răutatea pe înţelepciune, nici nu va trece judecata fără să certe pe cei răi. Căci au zis întru sine, gândind cu nedreptate: Să facem silă dreptului, să nu ne fie milă de sfinţenia lui, nici să ne ruşinăm de căruntеţile bătrâneţilor celei de mulţi ani; că ne va fi nouă lege tăria noastră şi vom vâna pe cel drept, că nu este de nici un folos şi stă împotriva lucrurilor noastre şi ne învinuieşte de greşeli faţă de lege şi ne defăimează pentru păcatele învăţăturii noastre. Şi ne spune nouă că el are cunoştinţa lui Dumnezeu şi se numeşte pe sine fiu al lui Dumnezeu. Şi ne-a fost el nouă spre vădirea cugetelor noastre şi ne este greu nouă şi vedem că viaţa lui nu este asemenea cu a altora şi s-au schimbat cărările lui. De batjocură am fost socotiţi înaintea lui şi se depărtează el de căile noastre ca de nişte necurăţii şi fericeşte cele mai de pe urmă ale drepţilor. Să vedem dar dacă sunt adevărate cuvintele lui şi să ispitim cele ce urmează să i se întâmple lui. Cu ocară şi cu muncă să-l întrebăm pe dânsul, ca să cunoaştem blândeţile lui şi să ispitim nerăutatea lui, judecându-l pe el spre moarte de ocară, căci vor fi luate în seamă cuvintele lui. Acestea au gândit şi au rătăcit, că i-a orbit pe ei răutatea lor. Căci nu au cunoscut tainele lui Dumnezeu şi n-au socotit că tu eşti singurul Dumnezeu, Care ai stăpânire peste viaţă şi peste moarte; şi să mântuieşti în vreme de scârbă, şi mântuieşti de toată răutatea ca un îndurat şi milostiv şi dai sfinţilor Tăi har şi stai împotrivă celor mândri cu braţul Tău.

LA LITIE

Se pun stihirile idiomele

Glasul 1:

Bucură-te în Domnul, cetate a Tesalonicului, veseleşte-te chemându-i pe cei de aproape şi pe cei de departe, pentru că ai în sânurile tale comoară nepieritoare pe atotslăvitul Grigorie, înţeleptul dascăl al adevărului. Desfătează-te de harurile lui şi vezi fugind molima bolilor, şi strigă cu mulţumire Mântuitorului: Doamne, slavă Ţie!

Cu desfătarea cântărilor să luminăm în chip strălucit ziua de faţă şi să aplaudăm luptele fericitului, căci ne stă înainte în chip strălucit spre laudă dumnezeiescul Grigorie; pentru că surpând vitejeşte năvala ereziilor, a înălţat slăvitul stâlp al dreptei-credinţe şi luând în mijlocul Părinţilor slava biruinţei roagă pe Mântuitorul să o păzească nerăsturnată.

Luptătorule viteaz al dreptei-credinţe care ai suferit rele ca un bun soldat al lui Hristos Dumnezeu bineplăcând Celui Care te-a ales, luptă şi acum pentru Biserică lupta cea bună păzindu-i neclătinată temelia cu dogmele tale, Grigorie.

Luând asupra ta filozofia cea mai înaltă, ierarhule, ai ajuns afară din lume vieţuind mai presus de cele văzute şi te-ai arătat oglindă fără pată a lui Dumnezeu, iar unindu-te cu lumina Lui te-ai făcut lumină şi ai dobândit sfârşit fericit. Roagă-te, Părinte Grigorie, pentru sufletele noastre.

Pe Hristos, Izvorul Vieţii, sălăşluindu-L în sufletul tău prin viaţa ta curată, arătătorule de cele sfinte Grigorie, râuri de dogme cucernice ai ţâşnit lumii, din care bând credinciosul popor al Bisericii aduce drept roadă a buzelor mulţumire Celui ce a slăvit pomenirea ta în veacul veacului.

Glasul al 4-lea:

Organ de Dumnezeu insuflat prin care ne-a grăit nouă Duhul Sfânt te-ai făcut, Grigorie, căci prin răsunetul lui cuviincios sunetul învăţăturii tale a alergat în toată lumea, şi următor făcându-te al Apostolilor, cuvioase, ai primit locul acela pe care l-ai dorit. Roagă-te Domnului, atotfericite, să dea pace lumii şi să mântuiască sufletele noastre.

Pentru cuvântul lui Dumnezeu deschizându-ţi gura ai tras Duhul înţelepciunii şi plin de har făcându-te ai trâmbiţat dogmele dumnezeieşti, Grigorie de trei ori fericite, şi învăţat fiind tainele de puterile îngereşti ai vestit

Lumina cea întreită şi neîmpărţită. Drept pentru care luminaţi fiind prin grăirile tale dumnezeieşti ne închinăm Treimii Celei cunoscute într-o singură Dumnezeire spre mântuirea sufletelor noastre.

Slavă..., glasul al 8-lea:

Alegând sărăcia Domnului te-ai făcut stăpân peste tirania patimilor şi învrednicindu-te de venirea Dumnezeiescului Duh te-ai umplut de harurile Lui, drept pentru care tot auzul e plin de minunile tale, atotslăvite Grigorie. Cerul are acum duhul tău, iar pământul trupul tău, iar noi, povăţuiţi în chip înţelept de învăţăturile tale, te rugăm adu-ţi aminte de staulul lui Hristos, pentru care ai suferit osteneli, pentru care ai luptat ca unul fără de trup, şi roagă-te Domnului pentru turma ta, cercetând pe cei în nevoi şi făcându-L pe Dumnezeu milostiv pentru toţi.

Şi acum..., A Născătoarei

Stăpână primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi din toată nevoia şi necazul.

La Stihoavnă

Se pun aceste stihiri, glasul al 5-lea:

Podobie: *Bucură-te, cămara…*

Bucură-te, luminătorule al dreptei-credinţe, soarele strălucitor al Bisericii, faima monahilor, canonul isihiei, dascălul cel mai bun al contemplării şi făptuirii, ierarhe Grigorie, lăcaşul înţelepciunii şi al cunoaşterii, cortul cuvintelor dinăuntru şi dinafară, organ al Duhului, psaltire însufleţită, gură a Domnului care scoate om vrednic dintr-unul nevrednic, roagă pe Hristos să trimită sufletelor noastre mare milă.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Bucură-te, minte preaînaltă, văzătorule al tainelor Duhului, vasul harurilor, făclie purtătoare de lumină a fulgerării şi luminării dumnezeieşti, sălaşul preaputernic şi cinstit al iubirii, cel blând, simplu şi lipsit de răutate cu adevărat, desfăşurarea şi lămurirea Scripturilor, mare a înţelesurilor dumnezeieşti, Grigorie, ocean îndumnezeit şi nedeşertat al cuvântului învăţăturii, roagă pe Hristos să trimită sufletelor noastre mare milă.

Stih: Gura dreptului va cugeta înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.

Bucură-te adâncul teologiei, canonul preadrept al ortodoxiei, care ai vestit prea limpede unica fire a Treimii într-o singură voinţă şi lucrare şi Dumnezeirea simplă, atotputernică şi necreată, care i-ai ruşinat pe cei ce nesocoteau harul Duhului şi îndumnezeirea fără timp, gură a teologilor, ierarhe Grigorie, slava părinţilor îndumnezeiţi, părtaş şi tovarăş al lor, luminătorule al Bisericii, cel ce dai prin rugăciunile tale mare milă.

Slavă..., glasul al 8-lea:

Sufletul tău ceresc şi fără prihană, preabunule Grigorie, are drept cort şi lăcaş Ierusalimul cel ceresc, ale cărui ziduri au fost zugrăvite de mâinile imateriale ale nevăzutului Dumnezeu. Iar cinstitul şi prealăudatul tău trup biserica Înţelepciunii lui Dumnezeu [din Tesalonic] îl are pe pământ vistierie nejefuită de minuni, alt rai al harurilor, la care alergând strângem roadele tămăduirilor. Străjuieşte, rugămu-ne, acest oraş drag ţie de molima ereziilor celor rele ca unul ce ai îndrăznire la Hristos Cel ce te-a preamărit pe tine.

Şi acum..., A Născătoarei

Fecioară care nu ştii de nuntă, care ai zămislit în chip nevăzut pe Dumnezeu cu trup, Maică a Dumnezeului Celui Preaînalt, primeşte rugăciunile robilor tăi, atotneprihănită, care dai tuturor curăţire de greşeli; primind acum rugăminţile noastre roagă-L să ne mântuiască pe toţi.

Acum slobozeşte..., Sfinte Dumnezeule... şi se cântă

Troparul Sfântului**,** glasul al 8-lea:

Călăuzitorule al Ortodoxiei, învăţătorule al bunei cinstiri şi al cuviinţei, luminătorul lumii, podoaba de Dumnezeu insuflată a arhiereilor, Grigorie înţelepte, pe toţi îi luminezi prin învăţăturile tale, liră a Duhului, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Alt **tropar,** același glas:

Luminătorule al Ortodoxiei, întărirea Bisericii şi învăţătorule, frumuseţea monahilor, apărătorul nebiruit al teologilor, făcătorule de minuni, Sfinte Grigorie, lauda Tesalonicului, arătătorule al harului, roagă-te mereu să se mântuiască sufletele noastre.

Apoi *Născătoare de Dumnezeu…* (o dată).

La Utrenie

După catisma întâi, se pune sedealna, glasul 1:

Podobie: *Mormântul Tău, Mântuitorule…*

Pe dumnezeiescul ierarh al lui Hristos să-l lăudăm, pe stâlpul de foc, pe norul de lumină, care-l duce astăzi în Duhul pe noul Israel în pământul duhovnicesc al păcii, în cetatea mamă a întâilor născuţi, marele Grigorie.

Slavă..., aceeaşi sedealnă

Şi acum..., a Născătoarei de Dumnezeu:

În tine, curată, s-a sălăşluit ca într-un cort toată plinătatea Dumnezeirii, precum a spus mai înainte Pavel, şi a îndumnezeit toată firea muritorilor, Stăpână; iar tu te-ai făcut început al acestui har şi călăuză mântuitoare a celor ce cu credinţă şi cu dragoste te cinstesc pe tine.

După catisma a doua, se pune sedealna, glasul 1:

Spălându-te frumos cu curgerile lacrimilor tale, ai primit cu mintea Duhul dumnezeiesc şi te-ai făcut părtaş al harului şi îndumnezeirii celei mai presus de fire şi de cuvânt, pe care le-ai vestit tuturor necreate şi una, de Dumnezeu cugetătorule Grigorie.

Slavă..., aceeaşi sedealnă

Şi acum..., a Născătoarei de Dumnezeu:

Vasule preastrălucitor al Luminii gândite cu mintea, dezleagă întunericul inimii mele, Pruncă; uşurează povara cea foarte grea a patimilor, rogu-mă, călăuzeşte-mă la cărările pocăinţei şi învrednicindu-mă de lumina viitoare, atotnepătată Stăpână.

După polieleu, sedealna, glasul al 8-lea:

Depărtându-te de cele curgătoare, părinte înţelepte, de împăraţi, prieteni şi rude, ai dobândit cele care rămân şi stau, fericite, şi toată casa şi neamul ţi le-ai adus Stăpânului tuturor jertfă de ardere de tot cinstită. Pe care i-ai şi învăţat sfinţindu-le sufletul şi mintea, împreună cu trupul pentru Domnul, Grigorie, prin contemplare şi făptuire. Roagă-L stăruitor să dăruiască iertare de greşeli celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta.

Slavă…, aceeaşi

Şi acum..., a Născătoarei de Dumnezeu:

Purtând Stăpânul ca un bun, chipul de rob cel luat din trupul tău l-a îndumnezeit, Stăpână, unindu-Se cu el după ipostas şi, umplând de har toată firea, a lucrat prin har noroadele sfinţilor. Drept pentru care lăudându-te drept pricina acestor lucruri negrăite şi întâia umplută de Duhul, din inimă strigăm ţie: Bucură-te începătoarea mântuirii! Bucură-te, izbăvirea de greşeli a celor ce se închină cu credinţă Celui Născut al tău, cea fără prihană!

Apoi antifonul 1 al glasului al 4-lea

Prochimen: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Stih: Auziţi acestea toate neamurile, ascultaţi toţi cei ce locuiţi în lume.

Evanghelia de la praznicul Sfântului Ioan Hrisostom *(13 noiembrie)*

Psalmul 50

Slavă…

Pentru rugăciunile ierarhului Tău...

Şi acum…,

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu...

Appoi se cântă idiomela, glasul al 8-lea:

Stih: Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta...

Vărsatu-s-a harul pe buzele tale, cuvioase părinte, şi te-ai făcut păstor al Bisericii lui Hristos, învăţând oile cele cuvântătoare să creadă în Treimea cea de o fiinţă într-o singură Dumnezeire.

Miluieşte, Dumnezeule, poporul Tău...

LA CANOANE

Dacă nu este Duminică, se cântă mai întâi canonul Născătoarei de Dumnezeu cu irmoasele pe 6 şi cele două ale Sfântului.

Canonul Născătoarei de Dumnezeu, glasul al 8-lea:

Cântarea 1:

De multe ispite fiind ţinut, la tine scap căutând mântuire, Maică a Cuvântului, Fecioară, mântuieşte-mă de greutăţi şi de lucruri cumplite.

Năvala patimilor mă tulbură şi umplu de multă deprimare sufletul meu; dă-i pace, Pruncă, prin seninul Fiului şi Dumnezeului tău, atotputernică.

Pe tine, care ai născut pe Mântuitorul Dumnezeu, te rog, Fecioară, să fiu izbăvit din cele cumplite, singură curată, ca să te slăvesc pe tine, cea slăvită de Dumnezeu şi preanepătată.

Canonul sfântului, glasul al 8-lea:
Al cărui acrostih e: *„Pe cel ce într-un gând cu marii teologi îl laud. Filotei"*

Vrând să te laud în cântări acum pe tine, părinte, cel într-o suflare şi un gând cu cei trei teologi, prin voi cer insuflarea Treimii şi cuvânt, fericite ierarhe Grigorie.

Ca nişte teologi, înţelepţi şi retori, scriitori sfinţi ai sfintelor cuvinte şi trei crainici purtători de Dumnezeu şi preabuni ai dogmelor, îl aveţi acum părtaş al cântărilor şi pe vestitul vostru învăţăcel cu acelaşi nume şi de un gând cu voi.

Cinstind frumos legile prieteniei şi aşezămintele de sus, voi cei trei v-aţi armonizat firesc cu cuvântul lui Dumnezeu purtându-l în mijlocul vostru pe Hristos, cum a spus mai înainte Acela; iar acum vă îmbogăţiţi cu un al patrulea, cu adevărat de o fire şi o purtare cu voi.

Să lăudăm în chip sfânt trâmbiţele cinstitei teologhisiri, glasurile Treimii, sfintele muze: pe Vasile, Grigorie şi marele Ioan, împreună cu Grigorie care a suflat împreună cu ei harul Duhului.

A Născătoarei

Prieteni în Dumnezeu ai Înţelepciunii enipostatice a lui Dumnezeu făcându-vă şi casă sfântă, pe Fecioara, templul însufleţit pe care Aceasta şi-a zidit-o sieşi, Născătoare de Dumnezeu au vestit-o lumii organele harului.

Alt canon, glasul 1:
Al cărui acrostih e: *„Laud dreptarul dumnezeieştilor dogme. Filotei"*

Gură şi gândire dând izvorului harurilor şi înţelepciunii Duhului, slăvite, ocean al harului te-ai arătat, din care o picătură dă-mi şi mie, celui ce te laud pe tine.

Model şi canon mai presus de fire te-ai făcut şi gură dumnezeiască a teologilor, ierarhilor şi dascălilor; de aceea adunându-ne împreună îţi împletim acum laudă.

Alt Ieremia te-ai arătat, părinte, cunoscut din pântecul mamei şi închinat cu totul Făcătorului, întreg sfinţit şi purtător de Dumnezeu; de aceea gura ta a primit cuvintele lui Dumnezeu.

Stând înaintea tronului lui Dumnezeu împreună cu îngerii, de Dumnezeu văzătorule Grigorie, şi desfătându-te acum în chip arătat de strălucirea cea neapropiată, roagă-L să ne izbăvească de întunericul păcatului, rugămu-ne.

A Născătoarei

Dorind Grigorie să vadă Lumina care a răsărit din pântecele tău, de Dumnezeu Născătoare, pe tine te-a pus înainte mijlocitoare şi împreună-lucrătoare şi a dobândit prin tine doritul har.

Catavasie: *Deschide-voi gura mea...*

Cântarea a 3-a:

Canonul Născătoarei

Ocrotitoare şi acoperământ al vieţii mele te pun pe tine, Născătoare de Dumnezeu Fecioară; tu mă cârmuieşte spre limanul tău, ceea ce eşti pricina bunătăţilor şi reazemul credincioşilor, singură atotlăudată.

Tulburarea sufletului şi furtuna deprimării risipeşte-le, Fecioară, rogu-te; căci tu, Mireasă a lui Dumnezeu, ai purtat în pântec pe Hristos, Începătorul seninătăţii, singură atotfără-de-prihană.

Tu, care ai născut pe Binefăcătorul şi Pricina tuturor celor bune, ţâşneşte tuturor bogăţia facerii de bine, căci poţi toate ca una care ai purtat în pântec pe Hristos cel puternic, cea fericită de Dumnezeu.

Ajută-mă, Fecioară, pe mine cel cuprins de boli grele şi suferinţe bolnăvicioase, căci vistierie nelipsită şi necheltuită a vindecărilor te cunosc pe tine, atotnepătată.

Primul canon al sfântului

Pe Piatra care eşti Tu, Hristoase, au zidit cei trei meşteşugari ai tăi turnul teologhisirii neclătinat de năvălirile duhurilor celor potrivnice; de unde stând şi Grigorie i-a întors pe vrăjmaşi.

Teologule cel tare, soldatule al înţelepciunii, folosindu-te de dogmele Părinţilor ca de nişte aruncări de fulgere şi de pietre tari, zdrobeşti vitejeşte cu cuvinte falangele ereticilor.

Deschizându-şi gura minţii pentru cuvântul lui Dumnezeu, străluciţii crainici de Dumnezeu purtători ai Treimii au tras în ea Duhul cel dumnezeiesc, şi suflând împreună cu ei ai vânturat politeismul.

Ceruri cuvântătoare ale Bisericii lui Hristos, care povestiţi slava Lui, părtaşi ai slavei dumnezeieşti, Părinţi dumnezeieşti, primiţi pe cei ce în chip slăvit săvârşesc slăvita voastră pomenire.

A Născătoarei

Prin cuvintele lor dumnezeieştii teologi i-au făcut pe oameni să vadă lămurit slava ta, Fecioară, vestind în chip strălucit taina Celui Născut al tău, pe Care pentru rugăciunile lor, fă-l milostiv tuturor.

Alt canon al sfântului

Nebunie socotind, înţelepte, înţelepciunea lumească, ai iubit nebunia Crucii şi luând-o pe umeri, ai arătat, cum spunea Pavel, chipul din afară al nebuniei mai înalt decât înţelepciunea lumii.

Iubit-ai, părinte, din suflet sărăcia şi smerenia, precum şi simplitatea şi lipsa de fasoane a vieţii; drept pentru care fugind de oameni, ai urmărit întotdeauna pustiile. Spre mireasma mirurilor tale alerg pe urmele tale chemând pe Hristos.

Omorând, înţelepte, omul cel vechi şi stricat prin toată înfrânarea şi trezvia, spălându-l în chip străin cu izvoarele lacrimilor, ai primit încă în viaţă vechea lui frumuseţe îmbrăcând în Hristos pe omul cel nou.

Să lăudăm azi mulţimile monahilor şi adunările mirenilor împreună cu preoţii toţi, hrănitorii muzelor şi ale cuvintelor dumnezeieşti, pe dascălul obştesc care ne-a împodobit cu fapte şi cu cuvinte.

A Născătoarei

Văzând Grigorie strălucirea Duhului pe care o doreai şi prin ocrotirea Maicii lui Dumnezeu luminat fiind acum de ea în chip lămurit, roag-o să ne libereze de întunericul patimilor prin lumina harului.

Catavasie: *Pe ai tăi cântăreţi...*

Sedealna, glasul al 8-lea:

Prin înfrânare, trezvie şi rugăciune, feciorie, sărăcie şi baia nouă a lacrimilor curăţindu-ţi inima, Grigorie, te-ai înălţat în văzduh întreg şi te-ai unit cu Hristos făcându-te un duh cu El. De aceea auzind ca şi Pavel cele de nespus şi făcându-te şi tu vas al alegerii ca şi acela, ai purtat Numele Domnului vestind limpede Dumnezeirea una, simplă şi necreată pe care roag-o să nu înceteze să mântuiască turma ta.

Slavă..., aceeaşi

Şi acum..., a Născătoarei:

Cel ce odinioară ai adus din nefiinţă fiinţele celor ce sunt, Cuvinte al lui Dumnezeu, şi l-ai cinstit pe om cu chipul şi cu mâna Ta, şi stricându-se acesta prin amăgirea şarpelui l-ai plămădit iarăşi prin cinstită crucea Ta şi ai sfinţit toată firea, Îndurate, prin Duhul Tău dumnezeiesc şi luarea trupului, pentru rugăciunile Maicii Tale, Stăpâne Hristoase Dumnezeule, dă iertare greşelilor celor ce se închină cu credinţă puterii Tale, Doamne.

Cântarea a 4-a:

Canonul Născătoarei

Tu, Care ai născut pe Cârmaciul nostru Domnul, domoleşte tulburarea patimilor şi furtuna greşelilor mele, Mireasă a lui Dumnezeu.

Adâncul îndurării dă-mi-l mie, care te chem pe tine, cea care ai purtat în pântece pe Mântuitorul tuturor celor ce te laudă pe tine.

Cei care nădejde, reazim şi zid neclintit al mântuirii te-am câştigat pe tine, atotnepătată, ne izbăvim de orice greutate.

Desfătându-ne, atotcurată, de harurile darurilor tale, laude îţi cântăm ţie noi, cei care Maică a lui Dumnezeu te ştim pe tine.

Pe mine cel ce zac în patul durerii şi bolii ajută-mă, ca o bună, Născătoare de Dumnezeu, singură Pururea Fecioară.

Canonul sfântului

Din pământ şi din trup v-aţi ivit, oameni fiind după fire, dar Duhul lui Dumnezeu a pus în mişcare ţărâna voastră şi v-a ridicat la ceruri, unde petreceţi filozofând, desfăcuţi de trup chiar înainte de desfacerea de el, Părinţilor.

Ca un vlăstar de neam bun, de Dumnezeu cugetătorule Grigorie, ai odrăslit din rădăcina dreptei-credinţe şi ai împodobit duhovniceşte raiul Bisericii cu roadele teologiei şi vieţuirii strălucite înfrumuseţând şi hrănind pe toţi.

Nou teolog ni te-ai arătat, Grigorie, şi temelie a credinţei, curgere de aur străină, adăpând şi udând cu cuvintele tale dumnezeieşti holdele Bisericii şi crescând spicul bogat al dreptei-credinţe şi cunoştinţe.

Trup Se face Dumnezeu prin covârşirea iubirii şi sărăcie şi face în schimb dumnezeu trupul, îmbogăţind mai presus de minte umilinţa noastră prin dumnezeirea Lui, de care împărtăşindu-vă în chip minunat, de Dumnezeu purtătorilor, îi învăţaţi pe toţi taina.

A Născătoarei

Purtând limpede în gură cuvântul lui Dumnezeu şi suflând harul dumnezeiesc al Duhului, aţi suflat împreună cu El cu dumnezeiască cuviinţă şi mântuirea celor de o seminţie cu voi, având drept temă a propovăduirii pe Maica Cuvântului şi Întruparea Lui.

Alt canon

Lovind cu toiagul rugăciunii noaptea fără lună şi întunericul patimilor, Grigorie, ca Moise odinioară Egiptul, ai alergat în chip suprafiresc spre contemplarea dumnezeiască, făcându-te pentru noi dătător de lege.

Urcând înălţimea dumnezeiască a virtuţilor, părinte Grigorie, ca ucenicii iubiţi ai Aceluia pe Tabor, L-ai văzut pe Acela arătându-Şi slava Sa dumnezeiască firească şi, îndumnezeit fiind, te-ai arătat un alt soare.

Învăţat în taina Dumnezeirii şi părtaş al celor de nespus făcându-te, de Dumnezeu văzătorule Grigorie, teologhiseşti taina Ei vestind-o una şi necreată în putere şi fire, şi în Trei Ipostase.

A Născătoarei

Pe cea care a născut Cuvântul negrăit al lui Dumnezeu lăudându-o în cuvinte sfinte şi vestind limpede taina Întrupării dumnezeieşti, pe aceasta roag-o acum să păzească nebântuită de valuri Biserica.

Catavasie: *Sfatul cel necurmat...*

Cântarea a 5-a:

Canonul Născătoarei

Umple de veselie, curată, viaţa noastră, dându-ne bucuria ta curată, cea care ai născut Pricina veseliei.

Izbăveşte-ne pe noi din primejdii Născătoare de Dumnezeu, Curată, care ai născut răscumpărarea veşnică şi pacea care covârşeşte toată mintea.

Destramă pâcla greşelilor mele, Mireasă a lui Dumnezeu, cu luminarea strălucirii tale, tu, care ai născut Lumina dumnezeiască şi mai înainte de veci.

Vindecă-mi, Curată, slăbiciunea patimilor mele care cere cercetarea ta şi dă-mi sănătatea prin mijlocirile tale, rogu-mă.

Canonul sfântului

Trecând peste toată împătimirea materială, voi trei fericiţilor, v-aţi unit prin har în chip imaterial cu cinstita Treime şi avându-l acum părtaş şi sârguitor şi pe acesta al patrulea, ţineţi la un loc credinţa ca pe o altă lume.

Toate prefigurările, umbrele şi simbolurile Legii, le-aţi lămurit cu lumina Cuvântului, trăgându-le frumos spre Duhul; de ele legându-şi minte şi cuvânt şi mintea de Dumnezeu grăitoare, Grigorie a luminat lumea.

Ca pe nişte tăbliţe noi a primit înflăcăratul Grigorie, al doilea Moise, cuvintele voastre, Părinţii dumnezeieşti lămurindu-le şi ducând la Dumnezeu Israelul cel nou.

Străbătând Egiptul ca odinioară Moise, v-aţi izbăvit din întunericul păcatului şi din adâncul necredinţei, şi ca Moise lui Isus al lui Navi aţi lăsat conducerea poporului acestui prieten al vostru.

A Născătoarei

Rugându-te împreună cu cei trei dascăli Celui pe Care l-ai vestit lumii Naştere netâlcuită, părinte Grigorie, nu eşti lipsit de nimic, căci o ai drept călăuză şi ocrotitoare pentru noi pe Născătoarea de Dumnezeu.

Alt canon

Mintea cea mare, adâncul negrăit al Înţelepciunii aflându-ţi mintea sălaş potrivit ei, de Dumnezeu purtătorule, te-a dăruit Bisericii minte şi organ al înţelepciunii.

Ca un luminător strălucit răsărindu-te mai înainte Athosul, Grigorie, te-a dat cetăţii celei strălucite [a Tesalonicului], pe care o luminezi în chip dumnezeiesc cu lumina Duhului şi îi stai în frunte ca un părinte.

Dar dumnezeiesc de la Dumnezeu şi bogăţie nedeşertată găsindu-te pe tine preaputernica metropolă a Tesaliei, cheamă cetăţile vecine la părtăşia cuvintelor şi minunilor tale, fericite.

Cei ce îndrăgim luptele şi harurile cuvântului lui Grigorie şi-i aducem acum cântare de laudă, să-l rugăm să ni-l facă îndurat tuturor pe Ziditorul şi Stăpânul.

A Născătoarei

Cel ce a luminat pământul cu strălucirea soarelui lumină neînserată i-a arătat celor din întuneric, Fecioară, pe care roagă-l să ne izbăvească din întunericul cumplit al păcatului, Stăpână.

Catavasie: *Spăimântatu-s-au toate...*

Cântarea a 6-a:

Canonul Născătoarei

Pe Cel ce dându-Se pe Sine Însuşi morţii a mântuit din moarte şi stricăciune firea mea ţintuită de moarte şi de stricăciune, pe Domnul şi Fiul tău roagă-L, Fecioară, să mă izbăvească din răutatea vrăjmaşilor.

Apărătoare a vieţii şi strajă foarte sigură te ştim, Fecioară, care destrami mulţimea ispitelor şi alungi năvala demonilor; de aceea mă rog neîncetat să mă izbăveşti din patimile mele, atotnepătată.

Zid de scăpare te-am câştigat şi mântuire desăvârşită a sufletelor în necazuri, Copilă, iar în lumina ta ne veselim pururea; mântuieşte-ne şi pe noi acum din patimi şi primejdii, Stăpână.

În patul bolilor zac şi nu este vindecare pentru trupul meu, ci pe tine, care ai purtat în pântece pe Dumnezeu Mântuitorul lumii şi Cel ce dezleagă bolile, te rog, ceea ce eşti bună, scoate-mă din stricăciunea bolilor.

Canonul sfântului

Ţâşnind din Biserica lui Hristos ca dintr-un rai, râurile duhovniceşti [cei Patru Ierarhi] adapă şi udă toată faţa pământului potopind ereziile lumii.

Molima ciumei înţelegătoare a ereziilor aţi oprit-o voi, cei Trei Ierarhi, prin puterea cuvântului şi harului Duhului, iar pe cea retrezită acum la viaţă o desfiinţează vitejeşte în Duhul Grigorie.

N-ai dat ochilor tăi somn, nici genelor tale dormitare, Grigorie, ci ai tâlcuit Scripturile cu harul Duhului şi ai răsturnat ereziile cu cuvintele teologilor.

Mare îndrăznire aflând acum la Hristos împreună cu cei trei dascăli şi prieteni ai tăi, roagă-te să se mântuiască nerănită turma Lui, pentru care te-ai ostenit.

A Născătoarei

Născând pe Dumnezeu cu trup, dumnezei i-ai făcut pe muritori prin împărtăşire dumnezeiască şi har, Stăpână; cei patru prieteni ai tăi întăresc aceasta şi prin cuvintele şi prin faptele lor.

Alt canon al sfântului

Dreptar al virtuţii s-a arătat cu adevărat credincioşilor viaţa ta dumnezeiască, Grigorie, şi canon al dreptei-credinţe cuvântul şi dogmele tale, prin care se distinge autenticul de fals pentru că vestesc Un Dumnezeu Singur necreat şi atotputernic.

Marele Grigorie ni s-a arătat vestind în chip cuvios o singură Dumnezeire, o fire în Trei Ipostasuri în toate simplă şi necreată, ruşinându-i foarte frumos pe toţi cei ce flecăreau Dumnezeirea curată.

Fără de minte l-ai vădit pe sucitul Achindin ca odinioară pe trufaşul Varlaam, căci aceştia făcându-se părtaşi ai părerilor păgânilor, au coborât Dumnezeirea făcându-o creată, necinstind ca odinioară iudeii vrednicia Fiului lui Dumnezeu.

Modele de dogme şi cuvinte strălucite ai dat, Grigorie, prin care ai lămurit [desfăşurat] în Duhul gândirea veneraţilor teologi; pe care păzeşte-le prin rugăciunile tale nevinovate izbăvind Biserica lui Hristos de orice erezie.

A Născătoarei

Mai presus decât tronuri, heruvimi şi puteri, şi decât orice ceată de sus te-ai arătat, Stăpână, făcându-te tron negrăit ipostasului lui Dumnezeu, pe Care ca pe un Fiu fă-l milostiv celor ce te laudă pe tine cu credinţă.

Catavasie: *Înţelepţii lui Dumnezeu...*

Condacul, glasul al 8-lea:

Podobie: *Apărătoare Doamnă…*

Pe tine, organul cel sfânt şi dumnezeiesc al înţelepciunii, trâmbiţă strălucită a teologhisirii, te lăudăm, Grigorie de Dumnezeu grăitorule; ci ca unul ce stai acum ca o minte înaintea Minţii Dintâi, călăuzeşte spre Ea mintea noastră, părinte, ca să strigăm ţie: Bucură-te, crainicule al harului!

Icos

Înger te-ai arătat pe pământ vestind muritorilor cele dumnezeieşti şi negrăite, căci folosindu-te cu minte şi trup omenesc de glasurile celor netrupeşti, ne-ai scos din noi înşine de uimire şi ne-ai convins să-ţi strigăm, de Dumnezeu grăitorule, acestea:

Bucură-te, prin care s-a vestit lumina!
Bucură-te, prin care s-a alungat întunericul!
Bucură-te, vestitorul Dumnezeirii necreate!
Bucură-te, văditorul celei create şi cu adevărat nebune!
Bucură-te, cel care ai spus că firea lui Dumnezeu e înălţime neajunsă!
Bucură-te, cel care ai spus că lucrarea Lui e adânc cu anevoie de văzut!
Bucură-te, că ai vorbit de bine slava lui Dumnezeu!
Bucură-te, că ai mustrat părerile făcătorilor de rele!
Bucură-te, luminătorule, care ai arătat Soarele!
Bucură-te, pahar care dai nectarul!
Bucură-te, prin care străluceşte adevărul!
Bucură-te, prin care s-a întunecat minciuna!
Bucură-te, crainicule al harului!

Sinaxarul

În ziua a 14-a a lunii noiembrie, adormirea celui între sfinţi Părintele nostru Grigorie, arhiepiscopul Tesalonicului.

Stihuri:

Un izvor de strălucire aduce la lumină nepătrunsă
un crainic strălucit al luminii, minte cu adevărat mare.
Căci te-ai unit cu Hristos purtând numele sfinţilor Grigorie
şi eşti viu, deşi te-ai mutat, lucrând în mormânt minuni.
Cine te va lăuda pe tine, Grigorie,
care ai primit de la Dumnezeu cinstea care vine din minuni?

Grigorie arhiepiscopul a murit în ziua a paisprezecea.

Acest fiu al dumnezeieştii şi neînseratei Lumini, cu adevărat om al lui Dumnezeu şi minunat serv şi slujitor al lui Dumnezeu a avut drept patrie Oraşul Regină [Capitala împărătească, Constantinopolul] şi părinţi de neam şi slăviţi nu numai după omul cel din afară şi văzut, ci cu mult mai mult după cel lăuntric şi nevăzut.

Tatăl lui murind pe când era încă în fragedă copilărie, mama sa l-a învăţat şi l-a crescut atât pe el, cât şi pe fraţii şi surorile lui în învăţătura şi în legea Domnului şi în Sfintele Scripturi; dar pe minunatul Grigorie a hotărât să-l deprindă şi în înţelepciunea din afară [profană] dându-l ucenic la un dascăl. Şi unind cu o fire ageră şi o râvnă pe măsură, a adunat în scurtă vreme tot felul de cunoştinţe raţionale, ajungând la vârsta de douăzeci de ani şi socotind pe toate o nimic şi mai înşelătoare decât visurile, căuta să alerge sus la Dumnezeu, Pricina şi Dătătorul oricărei înţelepciuni, şi printr-o vieţuire mai desăvârşită să i se închine lui Dumnezeu întreg.

De aceea a descoperit mamei sale scopul său iubitor de Dumnezeu, dorul şi dragostea înflăcărată de Dumnezeu, ce-o avea de multă vreme şi cu acest prilej a aflat că şi ea nutreşte de mult aceleaşi gânduri şi că-şi găseşte bucuria în aceleaşi lucruri ca şi el. Aşadar, mama şi-a adunat îndată în jurul ei pe copiii săi şi le-a zis cu veselie: „Iată eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu!" şi apoi a încercat să afle ce părere au ei despre cele bune şi le-a descoperit ţelul fratelui lor mai mare. Şi acesta, întrebuinţând cuvinte de îndemn, i-a convins pe toţi să urmeze cu râvnă aceleaşi dorinţe ca şi el şi să fugă de lume.

De aceea, după ce şi-a împărţit în chip evanghelic toată averea la săraci şi a părăsit cu suflet uşor favorurile împărăteşti, onorurile şi aplauzele din palatele

împărăteşti, a urmat lui Hristos. Pe mama şi pe surorile sale le-a aşezat într-o mănăstire de fecioare, iar el împreună cu fraţii săi s-au dus în muntele cu numele sfinţeniei, Athos. Dar pentru că împrejurarea n-a îngăduit să trăiască la un loc, i-a convins pe fraţii săi să rămână în alte mănăstiri şi acolo să-şi ducă viaţa potrivit lui Dumnezeu, iar el s-a dat în ascultare unui bărbat minunat pe nume Nicodim, care trăia în isihie numai pentru Dumnezeu, de la care a învăţat cu fapta, în smerenia sufletului, toată porunca şi toată virtutea. Primind aici într-o descoperire tainică şi sprijinul şi ajutorul nebiruit de nimeni al Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi petrecând, după mutarea aceluia la Dumnezeu, câţiva ani în Marea Lavră, cu mare sârguinţă şi dragoste de isihie a părăsit Marea Lavră şi a îmbrăţişat pustia. Dorind cu tărie să fie necontenit cu Dumnezeu, s-a predat unei vieţi covârşitor de aspre. Şi strângându-şi printr-o atenţie stăruitoare simţurile, înălţându-şi mintea la Dumnezeu, petrecând tot timpul în rugăciune, meditând la cele dumnezeieşti şi întocmindu-şi într-un chip foarte bun viaţa, cu ajutorul lui Dumnezeu învingea cu mare putere atacurile demonilor. Şi curăţindu-şi sufletul cu izvoare de lacrimi în privegheri de nopţi întregi, a ajuns vas ales al harurilor dumnezeiescului Duh şi avea adeseori vedenii dumnezeieşti. Şi, ceea ce-i mai minunat, este că nu şi-a schimbat felul lui aspru de viaţă, cu toate că, din pricina năvălirilor ismailiţilor, s-a mutat în Tesalonic şi a fost silit să locuiască şi în alte oraşe.

După mulţi ani, curăţindu-şi desăvârşit şi trupul şi sufletul, a primit cu voia lui Dumnezeu marele dar al preoţiei şi săvârşea tainele preoţiei ca unul care n-avea trup şi era, ca să spun aşa, în afară de el însuşi, încât sufletele celor care se uitau la el erau străpunse la inimă numai văzându-l. Era cu adevărat mare şi era cunoscut ca un purtător de Duh de cei care trăiau potrivit lui Dumnezeu. Se arăta însă un astfel de om şi celor care vedeau faptele lui: avea putere împotriva demonilor; izbăvea pe cei cuprinşi de înşelăciunea şi uneltirea lor; făcea ca pomii neroditori să dea roade; vedea mai dinainte cele viitoare şi era împodobit şi cu celelalte haruri ale dumnezeiescului Duh.

Dar pentru că lucrarea virtuţii stă în puterea noastră, dar fără a cădea în încercări nu stă în puterea noastră, dar fără ele nu este nici desăvârşire şi nici arătarea credinţei în Dumnezeu - căci fapta şi pătimirea pentru bine desăvârşesc pe omul care trăieşte potrivit lui Dumnezeu -, a îngăduit Dumnezeu să cadă acest mare bărbat în felurite şi necontenite încercări, pentru ca prin toate acestea să se arate cu adevărat desăvârşit. Ce minte poate să-şi închipuie câte i s-au întâmplat? Ce cuvânt poate să rostească uneltirile mai mari decât cele dinainte ale cumplitului vrăjmaş precum şi acuzaţiile şi bârfelile aduse lui de noii luptători împotriva lui Dumnezeu şi cât de mult a luptat pentru credinţă timp de douăzeci şi trei de ani, suferind din partea lor tot felul de vătămări şi necazuri?

Căci fiara italiană, Varlaam din Calabria, crezându-se grozav în înţelepciunea din afară şi socotind în deşertăciunea gândurilor lui că le ştie pe toate, a ridicat război cumplit împotriva Bisericii lui Hristos, a dreptei noastre credinţe şi a tuturor celor care o ţineau fără alunecare. Dogmatiza nebuneşte că harul comun Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh şi lumina veacului ce va să fie, în care vor străluci şi drepţii ca soarele, aşa cum a arătat-o Hristos strălucind ca soarele pe Munte[le Taborului] şi, simplu spus, toată puterea şi lucrarea Dumnezeirii triipostatice şi tot ce se deosebeşte întrucâtva de firea dumnezeiască sunt create. Iar pe cei care cugetau drept că acea preadumnezeiască lumină şi toată puterea şi lucrarea dumnezeiască sunt necreate, întrucât nimic din însuşirile fireşti ale lui Dumnezeu nu e mai recent, pe toţi aceştia îi numea prin cuvinte şi prin scrieri mari închinători la doi dumnezei şi închinători la mai mulţi dumnezei, precum ne numesc şi iudeii, Sabelie şi Arie.

Aşadar, dumnezeiescul Grigorie vine chemat de Biserica din Constantinopol, ca un luptător al credinţei şi strălucit apărător, sau, mai bine spus, şi ca acuzator şi ca acuzat. Iar preadumnezeiescul împărat Andronic al IV-lea Paleologul, apărător al dreptei-credinţe, a adunat un sfânt sinod. Iar când a venit în sinod Varlaam cu învăţăturile lui cacodoxe spuse mai sus şi cu acuzaţiile aduse împotriva dreptcredincioşilor, marele Grigorie, plin de dumnezeiescul Duh şi îmbrăcat cu putere nebiruită de sus, a astupat acea gură deschisă împotriva lui Dumnezeu şi la sfârşit a biruit-o prefăcând în cenuşă prin cuvântări şi prin scrieri arzătoare vreascurile ereziilor lui. De aceea, nemaiputând suferi ruşinea, vrăjmaşul dreptei-credinţe a fugit la latini, de unde a şi venit. Îndată după acela a mustrat în sinod şi pe Achindin cel cu multe primejdii şi prin cuvântări împotriva lui a nimicit scrierile acestuia. Cu toate acestea, partizanii molimei acestora nu încetau de a duce război cu Biserica lui Dumnezeu. Spre a le fi stavilă, silit mult de sfântul sinod şi chiar de împărat, şi înainte de toate prin hotărârea dumnezeiască, Grigorie a fost înduplecat să se urce pe scaunul arhiepiscopal şi să fie aşezat păstor sfintei Biserici a Tesalonicului. Şi aşa a dus cu vitejie şi stăruinţă şi mult mai multe lupte pentru credinţa ortodoxă decât înainte. Pe mulţii, cumpliţii şi viclenii urmaşi ai lui Achindin şi Varlaam, care se arătau ca nişte pui cumpliţi ai unor cumplite fiare sălbatice, ca şi învăţăturile şi scrierile lor, le-a combătut cu fel de fel de argumente, prin cuvântări şi scrieri de Dumnezeu insuflate, nu o dată, de două ori sau de trei ori, ci de multe ori şi în multe împrejurări, nu numai pe timpul unui împărat sau patriarh, ci pe timpul a trei împăraţi, care au luat sceptrul împărăţiei unul după altul, şi pe timpul tot atâtor patriarhi şi a multor sinoade, iar în sfârşit a biruit în chip strălucit. Căci ce dacă mai sunt unii neruşinaţi şi nepocăiţi, care socotesc drept nimic dreptatea de sus? Căci mai există rămăşiţe ale tuturor ereziilor neruşinate împotriva sfinţilor care au triumfat asupra lor, ca

să nu spun nimic de neamul atotîndrăzneţ al iudeilor care turbează până acum împotriva lui Hristos.

Pe scurt, acestea şi atât de mari sunt triumfurile marelui Grigorie împotriva rău-credincioşilor. Dar pe căi nespuse Dumnezeu l-a trimis învăţător şi în Răsărit. Căci din Tesalonic a fost trimis sol în Constantinopol ca să împace dihoniile dintre împăraţi. A fost prins însă de agareni şi ţinut în stăpânirea lor un an întreg, străbătând din loc în loc şi din oraş în oraş, învăţând fără frică Evanghelia lui Hristos. Pe cei tari îi întărea încă şi mai mult şi-i sfătuia să stăruie în credinţă, iar pe cei ce se clătinau şi aveau unele nedumeriri şi-i puneau întrebări cu privire la cele ce se petreceau în acea vreme, i-a sprijinit cu înţelepciunea dumnezeiască şi le dădea cea mai bună dezlegare tuturor întrebărilor ce i le puneau. Iar celorlalţi necredincioşi şi celor care se rupseseră în chip nenorocit de creştini şi îşi băteau joc de dogmele noastre: de economia Întrupării Domnului şi Dumnezeului nostru, de cinstita Cruce, de cinstitele icoane cărora ne închinăm, le-a vorbit de multe ori cu îndrăzneală. Mai mult încă le-a vorbit şi despre Mahomed şi despre multe alte întrebări ce-i erau puse. Iar prin răspunsurile pe care le dădea, pe unii îi uimea, iar pe alţii îi înfuria împotriva lui şi aceştia îşi întindeau mâinile spre el şi i-ar fi pus mucenicește capăt zilelor dacă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, n-ar fi fost cruţat pentru nădejdea răscumpărării sale cu bani. Lucru care s-a întâmplat, şi marele Grigorie a fost eliberat din captivitate de nişte creştini iubitori de Hristos, şi aşa s-a dus îndată în chip strălucit la turma sa ca un mucenic fără sânge.

Pe lângă multele şi marile daruri şi meritele deosebite ce le avea, a fost împodobit şi el cu semnele lui Hristos, purtând în el, cum spune Pavel, lipsurile lui Hristos. Iar ca să arătăm câteva din însuşirile lui deosebite, le vom numi pe acestea: era peste măsură de blând şi smerit, însă nu când era vorba de Dumnezeu şi de cele dumnezeieşti, fiindcă în acestea era mare luptător; era fără ură şi îngăduitor; căuta, pe cât îi sta în putinţă, să răsplătească cu bine pe cei care se purtau rău cu el; nu primea cu uşurinţă cuvintele ce se spuneau împotriva unora; era răbdător şi cu suflet mare în greutăţile ce veneau asupra lui de fiecare dată; era mai presus de orice plăcere şi slavă deşartă; era totdeauna simplu în toate trebuinţele trupului, deşi cu timpul trupul lui se slăbise cu totul; blândeţea, liniştea şi necontenita bucurie a inimii lui se făcuseră atât de mari în ea, încât aceste însuşiri se arătau şi pe dinafară celor care-l priveau. În toate era totdeauna înţelegător, atent şi ordonat. Ca o urmare a acestor însuşiri, aproape niciodată ochii nu-i erau seci de lacrimi, ci purtau în ei izvoare de lacrimi.

Aşa a luptat vitejeşte de la început până la sfârşit împotriva patimilor şi a demonilor; a alungat pe eretici departe de Biserica lui Hristos, limpezind în cuvântări şi în scrieri credinţa ortodoxă, a pecetluit oarecum prin ele toată

Scriptura insuflată de Dumnezeu, după cum şi ea, care-i sfârşit şi pecete a vieţii şi a cuvântului sfinţilor, a pecetluit viaţa şi cuvântul lui; a păstorit apoi apostoleşte şi bineplăcând lui Dumnezeu turma sa timp de treisprezece ani, împodobind-o cu cuvinte morale şi de învăţătură şi aşa a condus-o spre staulul cel ceresc. Şi, ca să spunem aşa, arătându-se binefăcător de obşte al ortodocşilor, şi al celor în viaţă şi al celor ce vor veni, s-a mutat la viaţa cea mai presus de lume, trăind cu totul 63 de ani. Duhul şi l-a dat în mâinile lui Dumnezeu, iar trupul strălucit şi slăvit l-a lăsat turmei ca o moştenire şi comoară nepreţuită. Căci face bine de fiecare dată celor ce se apropie de el cu credinţă şi dăruieşte izbăvire de tot felul de boli; nu puţine dintre ele le povesteşte istoria lui.

Cu ale lui rugăciuni, Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a:

Canonul Născătoarei

Vrând să faci mântuirea noastră, Mântuitorule, te-ai sălăşluit în pântecul Fecioarei, pe care ai arătat-o lumii ocrotitoare.

Vistierie a mântuirii, izvor al nestricăciunii, turn al siguranţei şi uşă a pocăinţei ai arătat-o pe cea care Te-a purtat în pântece celor ce strigă: Dumnezeul Părinţilor noştri, bine eşti cuvântat!

Pe Voitorul milei pe Care L-ai născut, Maică preacurată, roagă-L să izbăvească din greşelile şi întinările sufletului pe cei ce strigă cu credinţă: Dumnezeul Părinţilor noştri, bine eşti cuvântat!

Pe cei ce vin cu dragoste la acoperământul tău dumnezeiesc, învredniceşte-i de vindecarea moliciunii trupurilor şi de slăbiciunea sufletelor tu, care ne-ai născut pe Hristos Mântuitorul.

Canonul sfântului

Omorâtă e moartea şi surpată puterea demonilor de crucea Stăpânului, iar voi surpând cu puterea Duhului puterea oricărei erezii, pe toţi îi învăţaţi să se închine Unui Dumnezeu.

Minte a Bisericii şi adânc al înţelepciunii te-ai arătat, Vasile, cercetând firile şi rânduielile armonioase ale celor ce sunt, înţelepte, dreptar fără greşeală al dogmelor dumnezeieşti, îndreptător al purtărilor şi canon al monahilor.

Întipărită e Biserica, Grigorie, de frumuseţea cuvintelor tale şi îndreptată de tunetul tare al dogmelor tale, prin care alungă cu tărie orice erezie cinstind un Dumnezeu în Trei Feţe [Persoane].

Rai frumos te-ai arătat Bisericii, Hrisostome, hrănind, veselind şi învăţând prin cuvintele tale felurite, îmbelşugate şi de neimitat pe cei ce cântă: Binecuvântat eşti, Dumnezeul Părinţilor noştri!

A Născătoarei

Privit-a spre tine, cel blând şi liniştit cu adevărat, Maica Domnului, cuvioase, şi te-a înălţat la lumina dumnezeiască, precum ai cerut, şi cântând strălucit împreună cu corul teologilor de frunte.

Alt canon al sfântului

Loviţi ca de tunet de sunetul dogmelor tale şi de fulgerul cuvintelor dumnezeieşti, robii rătăcirii nu mai pot vedea limpede, părinte, ci precum stă scris, pipăie acum ca nişte orbi zidurile şi sunt luaţi în râs ca nişte lipsiţi de minte.

Noapte fără lună s-a făcut acum celor necredincioşi lumina firească, împărăţia şi slava lui Dumnezeu, pe care a arătat-o Iubitorul de oameni ucenicilor în Tabor, de care împărtăşindu-te, Grigorie, o împărtăşeşti cu îmbelşugare celor credincioşi.

Pe cei ce au ocărât în chip necucernic harul lui Dumnezeu, slăvite, şi au luat în râs în chip ruşinos isihia, rugăciunea şi îndumnezeirea cea negrăită, i-ai alungat ruşinaţi din staulul dumnezeiesc, pe care păzeşte-l pururea prin rugăciunile tale.

A Născătoarei de Dumnezeu

Vino şi acum în ajutorul nostru, tu, ceea ce eşti mântuitoare obştească, primind rugăciunile lui Grigorie, Stăpână, adormind patimile sufletului şi ale trupului şi dezlegând degrabă tulburarea şi stricăciunea obştească.

Catavasie: *N-au slujit făpturii...*

Cântarea a 8-a:

Canonul Născătoarei

Pe cei ce au nevoie de ajutorul de la tine să nu-i treci cu vederea, Fecioară, căci te laudă şi înalţă, Pruncă, în veci.

Belşug de tămăduiri reverşi peste cei ce te laudă cu credinţă, Fecioară, şi înalţă nespusă naşterea ta.

Slăbiciunile sufletului şi durerile trupului meu vindecă-le, Fecioară, ca să te slăvesc pe tine cea plină de har.

Alungi momelile patimilor şi năvala patimilor, Fecioară, de aceea pe tine te lăudăm întru toţi vecii.

Canonul Sfântului

Nou foc al lui Ilie te-ai arătat coborând de sus în Duhul cu zelul dreptei-credinţe, slăvite, şi arzând jertfele cu cuvântul Treimii, înţelepte, ruşinând şi omorând pe slujitorii şi prorocii rătăcirii, îngrăşaţi ca odinioară la masa stricătoare de suflet a împărătesei lipsite de cucernicie.

Învăţându-ne să ne închinăm unei singure Dumnezeiri triipostatice, fară de început, într-o singură fiinţă şi având în ea puteri şi lucrări fireşti, aţi triumfat asupra născoci- torilor dogmelor potrivnice sabelieni, arieni şi macedo- nieni, ca şi asupra rătăcirii din urmă a lui Varlaam.

Alt David te-a găsit pe tine, de Dumnezeu grăitorule Grigorie, tânăr mai viteaz în dogme decât cei trei, Treimea cea mai presus de dumnezeire, tu care ai stat tare pentru Ea doborându-l pe Goliatul de la noi cu praştia cuvântului şi izbăvind vitejeşte poporul Domnului din mâinile celor de altă seminţie.

Drept cinstire a ostenelilor tale ai primit, ierarhe Grigorie, unirea cu teologii de aceeaşi cinstire, fiind împreună cu ei în Duh dumnezeiesc şi dănţuind acum cu cei trei ierarhi; căci imitând virtutea, înţelepciunea şi teolo- ghisirea lor, i-ai găsit cetăţeni, prieteni şi casnici în ceruri.

A Născătoarei

Rai cuvântător, stihiile cele mari care cu cuvintele şi cu dogmele ţineţi la un loc în Hristos făptură cea nouă, pătrimea teologilor, împreună cu Născătoarea de Dumnezeu Stăpânului tuturor rugaţi-vă să păzească Biserica lui de molima ereziilor şi a nenorocirilor de tot felul.

Alt canon al sfântului

Arătatu-te-ai, părinte, întreg, dulce, plăcut şi blând, curgând celor ce vin la tine cu credinţă dulceaţa cuvintelor, Grigorie, apă dumnezeiască, veselind inimile tuturor dreptcredincioşilor şi muşcând pe cei cu simţirile sufleteşti bolnave.

Găsind în tine o minte şi o limbă cu adevărat nobilă, o educaţie, un cuvânt şi o inimă curată, s-a sălăşluit întru tine înţelepciunea lui Dumnezeu, cu care armonizându-te în chip potrivit, părinte, te-ai arătat lumii minune străină tuturor.

Puterea credinţei i-a arătat nevătămaţi oarecând în cuptor pe copiii evreilor, pe care imitându-i, înţelepte, ai stăvilit cu putere focul necucemiciei, lăudând vitejeşte pe Stăpânul în mijlocul cuptorului ispitelor şi arzându-i pe prigonitori.

Cufundând pe faraonul înţeles cu mintea în curgerile lacrimilor tale şi înecând toată oştirea egiptenilor, ai urcat în muntele nepătimirii, aruncând de acolo cu puterea Duhului ca şi marele Moise taberele vrăjmaşilor.

A Născătoarei de Dumnezeu

Strălucitul arătător al harului, curată, şi teolog al Duhului dat lumii prin tine, Născătoare de Dumnezeu, prăznuind acum în cuvinte îţi aduce imne şi cântări ca un credincios slujitor slăvind pomenirea ta.

Catavasie: *Pe tinerii cei bine-credincioşi...*

Cântarea a 9-a:

Canonul Născătoarei

Curgerea lacrimilor mele nu o depărta Fecioară, care ai purtat în pântec pe Hristos, Care a şters de pe faţă orice lacrimă.

Umple de bucurie inima mea, Fecioară, care ai primit plinătatea bucuriei, ştergând întristarea păcatului.

Liman şi ocrotire ale celor ce scapă la tine fa-te, Fecioară, şi zid neclătinat, scăpare, acoperământ şi veselie.

Cu razele luminii tale, Fecioară, alungând întunecimea neştiinţei,

luminează-i pe cei ce cu cucernicie te vestesc pe tine Născătoare de Dumnezeu.

Pe cel ce zace umilit şi vătămat de rău în locul neputinţei vindecă-l, Fecioară, mutându-l de la slăbiciune la înzdrăvenire.

Canonul sfântului

Surpând impietatea ereziilor absurde cu puterea Duhului şi cu tunetul cuvintelor voastre dumnezeieşti, înţelepţilor, v-aţi arătat smulgând din rădăcini şi acest ultim ateism, găsindu-l pe Grigorie, care l-a răsturnat vitejeşte cu dumnezeieştile voastre cuvinte.

Luând în mână cu mintea sabia Duhului, fericite Grigorie, şi îmbrăcând toate armele lui, ai surpat ca un brav general întăriturile impioşilor scoţând din mijloc rătăcirea iudeilor şi toată adorarea creaturilor.

Aşa cum în vechime cei trei ierarhi au izgonit pe cumpliţii apărători ai ereziilor, aşa şi acum Grigorie doborându-i cu cuvintele lor pe începătorii răului politeism, i-ai pus alături de păgâni şi evrei ca pe nişte ocărâtori ai harului dumnezeiesc.

Ca un izvor al tămăduirilor şi râu al harurilor Duhului s-a arătat mormântul tău, ocean al milei, curgere nouă şi iară plată a vindecării sufletelor şi trupurilor ai descoperit acum, ca şi mai înainte, părinte, spre slava cuvântului dreptei-credinţe.

Stând acum înaintea tronului Stăpânului împreună cu părinţii şi prietenii tăi, plin de strălucire dumnezeiască, părinte, adu-ţi aminte de cei ce te laudă pe tine, pe care i-ai avut mai înainte colaboratori, ucenici şi prieteni, primindu-i acum ca pe nişte creatori ai laudelor tale.

A Născătoarei

Pe tine, Stăpână Fecioară, având-te preafrumoasa adunare a sfinţilor teologi punct de plecare al cuvintelor şi dogmelor, Născătoare de Dumnezeu, au luminat lumea cu învăţăturile; de aceea, adunându-ţi toate imnele, se roagă pentru noi.

Alt canon al sfântului

Stând înaintea tronului Dumnezeirii celei în Trei Sori şi fară început, plin

din belşug de lucrarea şi harul Ei, pe care l-ai cântat, adu-ţi aminte de colaboratorii şi prietenii tăi, care-şi aduc aminte de tine.

Aflat-ai drept răsplată ostenelilor tale împărăţia fară început a lui Dumnezeu, părinte, pe care vestind-o cu cucernicie pe pământ, ţi s-au dăruit întreitele cununi ale mărturisirii dumnezeieşti, preoţiei şi isihiei.

Arătatu-te-ai lauda monahilor, gura teologilor, sfârşit dumnezeiesc şi canon foarte exact al preoţiei; de aceea şi de aici ţi s-a dat dumnezeiescul har al minunilor care pecetluieşte cuvintele tale.

Legile laudelor şi întrecerile în cuvânt le-ai întrecut, slăvite, şi când locuiai pe pământ şi când ai ieşit din trup; primeşte dar această mică laudă, preabunule, şi dă prin mijlocirile tale împlinirea cererilor celor ce te iubesc pe tine.

A Născătoarei

Gură a înfricoşatei naşterii tale şi limbă teologică a îndumnezeirii arătate din tine mai presus de fire s-a arătat vrednicul tău slujitor Grigorie, ale cărui rugăciuni primindu-le, mântuieşte-ne pe toţi.

Catavasie: *Tot neamul pământesc...*

Luminânda, glasul al 3-lea:

Bucură-te, lauda părinţilor, gura teologilor, corul isihiei, casa înţelepciunii, tăria învăţăturilor, oceanul cuvântului; bucură-te organul făptuirii, înălţimea contemplării, vin- decătorule al patimilor şi bolilor omeneşti; bucură-te locaşul Duhului şi mort şi viu, părinte.

A Născătoarei

Bucură-te, primitoarea bucuriei; bucură-te, dezlegarea blestemului; bucură-te, învierea lui Adam; bucură-te, căderea demonilor; bucură-te, surpătoarea ruşinii femeilor; bucură-te, deşertarea iadului, stricăciunea morţii, sfinţirea firii omeneşti; bucură-te, Pruncă, bucură-te, Stăpâna tuturor, bucură-te, Maica lui Dumnezeu.

La Laude

Se pun stihirile pe 4, glasul al 8-lea:

Părinte Sfinte Grigorie, iubind pe Dumnezeu din copilărie, ai fugit de împătimirea materială şi de lumea cea nestatornică; şi luând cu vitejie crucea ai urmat lui Hristos, şi curăţindu-ţi sufletul şi mintea cu plâns şi cu lacrimi te-ai făcut întreg cu chip dumnezeiesc.

Părinte sfinte Grigorie, curăţindu-ţi frumos inima cu contemplarea şi făptuirea, te-ai făcut lăcaş al Duhului; şi primind luminările Lui, te-ai arătat cu adevărat lumină celor ce se apropie de tine, slăvite, facându-te prin har ceea ce El este prin fire dumnezeiască fară împărţire.

Părinte de Dumnezeu purtătorule Grigorie, tu surpând sămânţa cea rea ai tăiat cu cuţitul Duhului rădăcina, pe spurcatul Varlaam, iar pe trădătorul credinţei şi ucenicul lui, pe flecarul Achindin, scoţându-l din plinătatea dumnezeiască, l-ai alăturat ocărâtorilor evrei ca pe unul gelos pe nebunia lor.

Slavă…, glasul al 8-lea:

Cuvioase părinte, cunoscând de prunc virtutea, cu purtare de grijă te-ai făcut organ al Duhului Sfânt, şi luând de la El lucrarea minunilor, i-ai convins pe oameni să dispreţuiască plăcerile. Iar acum luminat fiind mai curat de lumina dumnezeiască luminează şi minţile noastre, ierarhe Grigorie.

Şi acum…, (dacă nu e duminică):

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată care ai odrăslit Rodul Vieţii; pe tine te rugăm, Stăpână: mijloceşte împreună cu ierarhul şi toţi sfinţii să se miluiască sufletele noastre.

Doxologia mare şi Apolisul.

La Liturghie

La Fericiri din primul canon al sfântului cântarea a 3-a şi din al doilea, cântarea a 6-a.

Apostolul (1 Corinteni 12, 7-11) din 17 noiembrie

Evanghelia dumnezeiescului Hrisostom din 13 noiembrie

Mărimuri

Pe dumnezeiescul Grigorie, credincioşii, adunându-ne toţi, să-l lăudăm cu cucernicie ca pe unul care s-a arătat cu faptele păstor adevărat, gură a adevărului şi crainic al luminii.

Străjuieşte, bunule şi neadormitule ocrotitor, turma ta, care înconjoară racla ta, şi izbăveşte-o din primejdii şi de toată clevetirea cea rea, Grigorie, de trei ori fericite, minunate.

Chinonicul:

Întru pomenire veşnică va fi dreptul, de vorbirea de rău el nu se va teme. Aliluia (de 3 ori)

Acatistul Sfântului Ierarh Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului

(14 noiembrie)

După obişnuitul început, se zic:

Condacele şi Icoasele

Condacul 1:

Luminătorule al dreptei credinţe, sprijinul Bisericii şi învăţătorule, podoaba monahilor, apărătorul cel nebiruit al teologilor, făcătorule de minuni Grigorie, lauda Tesalonicului, propovăduitorule al harului, roagă-te pururea să se mântuiască sufletele noastre.

Sau acest condac:

Pe păstorul Tesalonicului, cel prea vrednic și pe Luminătorul Bisericii cel prealuminat să-l lăudăm în cântări dumnezeieşti, căci s-a arătat locaş al luminii celei nepătrunse și dăruieşte luminare şi har îmbelşugat tuturor celor ce strigă: Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Icosul 1:

Înger în lume, văzător al celor de sus, te-ai arătat Grigorie preafericite şi cu viaţa ta cea dumnezeiască te-ai învrednicit de daruri îngereşti; pentru aceea, minunându-ne de strălucirea ta, Părinte, strigăm:
Bucură-te, cel prin care lumina dumnezeiască străluceşte;
Bucură-te, cel prin care întunericul a fost alungat;
Bucură-te, pajişte prea bine mirositoare a înţelepciunii;
Bucură-te, părtaş al învăţăturii celei prea bune;
Bucură-te, înălţime neajunsă cu privirea a celor înalte;
Bucură-te, adânc neatins al darurilor duhovniceşti;
Bucură-te, că eşti strălucire a Bisericii;
Bucură-te, că te-ai arătat întărire ortodocşilor;
Bucură-te, al credinţei luminător prea luminat;
Bucură-te, făclie de nepătruns a harului;
Bucură-te, prin care grăitorii de nebunii vor tăcea;
Bucură-te, prin care grăitorii de Dumnezeu se vor bucura;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 2-lea:

Ochii sufletului tău, din tinereţe, Părinte, la Hristos Împăratul ridicându-ţi, ţi-ai întors faţa ta de la curţile împărăteşti şi slava celor pământeşti ai părăsit, şi cu nevoinţe duhovniceşti urmând pe Domnul, ai auzit: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Toată ştiinţa cea din afară ai dobândit, prea fericite, ca un cunoscător şi prea înţelept; dar te-ai arătat, mai apoi, înfocat iubitor al frumuseţii celei nepieritoare a înţelepciunii lui Dumnezeu, Grigorie, înţelepţind cu dumnezeieştile tale cuvinte, pe cei care cu evlavie strigăm către tine:
Bucură-te, carte a purtărilor celor cuvioase;
Bucură-te, vistierie a luminii celei nematerialnice;
Bucură-te, pom cel mult roditor cu rădăcini de lumină;
Bucură-te, al evlaviei binemirositor laur;
Bucură-te, floare de amarant răsărită din lucrarea cea tainică;
Bucură-te, finic plin de roadele rodirii celei sufleteşti;
Bucură-te, că ţi-ai întors faţa de la rătăcirea cea din lume;
Bucură-te, că ai primit harul cel dăruit de Dumnezeu;
Bucură-te, slujitor preafierbinte al lui Hristos;
Bucură-te, cel ce eşti mai presus de tot ce este stricăcios;
Bucură-te, cel ce ai făcut să vieze puterile sufletului;
Bucură-te, cel ce ai omorât năvălirile patimilor;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 3-lea:

Te-ai îmbrăcat cu putere sfântă în Athos, luând schima monahicească şi în slăbiciunea trupului, te-ai supus pe tine la nevoinţe, Grigorie fericite, strigând Celui ce te întărea pe tine: Aliluia!

Icosul al 3-lea:

Strălucind cu isihia şi cu nevoinţă stăruitoare, în toate faptele şi vieţuirea ta, şi prin rugăciunea minţii te-ai unit cu Mântuitorul în taină, umplându-te de lumina dumnezeiască şi luminând pe cei ce strigă către tine:
Bucură-te, candelă a isihiei;
Bucură-te, pilda a înfrânării;
Bucură-te, lucrător al rugăciunii minţii;
Bucură-te, comoară a vieţuirii adevărate;
Bucură-te, vas de mare preţ al suflării Mântuitorului;

Bucură-te, gură de Dumnezeu purtătoare a vorbirii Duhului;
Bucură-te, că ai trecut dincolo de hotarele stricăciunii;
Bucură-te, că vezi slava lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce vezi lumina cea dumnezeiască;
Bucură-te, cel ce vezi pe Dumnezeu şi eşti văzut de Acesta;
Bucură-te, cel ce ai zădărnicit nebuneştile tâlcuiri;
Bucură-te, cel ce ai alungat grozave ameninţări;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 4-lea:

Trăind în linişte, ca un înger, Părinte, te-ai umplut de dumnezeiasca strălucire, şi fiind plin de lumina dumnezeiască, ai ieşit din Athos ca un soare, Grigorie, de Dumnezeu înţelepţitule, încălzindu-i pe cei care strigă ţie: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Cu dumnezeiesc cuvânt, cu puterea înţelepciunii şi cu învăţăturile Sfinte, ai respins, cugetătorule de Dumnezeu, învăţătura cea rea a lui Varlaam, minunându-i pe toţi cu harul tău, arătându-te învăţător dumnezeiesc celor ce strigă către tine acestea:
Bucură-te, liră a evlaviei;
Bucură-te, cădere a necredincioşilor;
Bucură-te, mare învăţător al Bisericii;
Bucură-te, cel plin de strălucire dumnezeiască nematerialnică;
Bucură-te, cuvântător prea înţelept al învăţăturilor celor drepte;
Bucură-te, sabie cu două tăişuri împotriva tuturor vrăjmaşilor;
Bucură-te, cel ce tai din radacină neghinele cugetului;
Bucură-te, grădinar al virtuţilor cereşti;
Bucură-te, cel mult în cuvântul harului;
Bucură-te, cel blând în toate şi fără răutate;
Bucură-te, cel ce arzi pricinile patimilor;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 5-lea:

Cu limba ta grăitoare de cuvinte dumnezeieşti, în Sinod cu adevărat ai înfăţişat dogmele cele Sfinte, Grigorie, ca unul ce ai fost de aceeaşi simţire cu Părinţii, împreună cu care strigi: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Ierarh cugetător de Dumnezeu, vistierie a virtuţilor şi tainic trăitor al dumnezeieştilor înălţări, ai fost cu dumnezeiască alegere păstor al Tesalonicului, dumnezeiesc şi înţelept, cuvioase, auzind de la noi acestea:
Bucură-te, gura teologilor;
Bucură-te, tărie a ortodocşilor;
Bucură-te, canon cel preadrept al preoţilor;
Bucură-te, icoană de Dumnezeu făurită a păstorilor;
Bucură-te, trâmbiţa dumnezeiască a învăţăturilor celor Sfinte;
Bucură-te, izvor de Dumnezeu izvorât, care izvorăşti apa cea nouă;
Bucură-te, strălucit arhipăstor al Tesalonicului;
Bucură-te, apărător dumnezeiesc al ortodoxiei;
Bucură-te, slujitor al luminii dumnezeieşti;
Bucură-te, învăţător al vieţii celei neprihănite;
Bucură-te, cel ce curaţeşti intinăciunea sufletelor;
Bucură-te, cel ce trezeşti râvna credincioşilor;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 6-lea:

Propovăduitor al luminii dumnezeieşti, cu cuvinte dumnezeieşti ai devenit, ca unul ce ai fost părtaş al acesteia încă din viaţa aceasta, şi ai întunecat cu strălucirea cuvintelor pe cei care împotriva acesteia au ridicat glasul, pe toţi trezindu-i la adevăr, Grigorie, strigând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea:

Strălucind in Sinod, ca un luminat teolog, cu gura înţelepiunii celei de negrăit, ai învăţat că fiinţa lui Dumnezeu este de neîmpărtăşit, dar lucrarea lui Dumnezeu se împărtăşeşte celor ce strigă, Părinte:
Bucură-te, mare arătător al celor Sfinte;
Bucură-te, dumnezeiescule arătător de Dumnezeu;
Bucură-te, tâlcuitorule al strălucirii celei de sus;
Bucură-te, strălucitule scriitor al îndumnezeirii;
Bucură-te, dumnezeiescule îndrumător al trezviei minţii;
Bucură-te, călăuzitorule al rugăciunii celei dinlăuntru nerătăcite;
Bucură-te, ca te-ai umplut de daruri dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce ai văzut strălucirea lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce întuneci patimile înţelepţilor;
Bucură-te, temelie a dogmelor ortodoxe;

Bucură-te, izvor de ape dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 7-lea:

Mare între ierarhi cu adevărat te-ai arătat, Grigorie înţelepte, descoperitor al celor dumnezeieşti, ca unul ce ai dus viaţa ca a Apostolilor şi te-ai împodobit cu minunatele lor înfăptuiri, Cuvioase, şi pe toţi ai sculat să cânte: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

Nectar dumnezeiesc nematerialnic şi mană hrănitoare de suflet şi miere din piatra izvorâtă, cum a spus David Împăratul, sunt întocmirile cuvintelor tale, Grigorie preaminunate, bucurându-i pe cei ce strigă unele ca acestea:
Bucură-te, limba preadulce;
Bucură-te, vedere dumnezeiască;
Bucură-te, următor al Mântuitorului şi cel de un chip cu El;
Bucură-te, râvnitor al Părinţilor şi cu ei împreună sălăşluitor;
Bucură-te, cerească boare care împrospătezi sufletele;
Bucură-te, duhovnicească rouă care ne răcoreşti pe noi;
Bucură-te, mireasmă Sfântă a vieţuirii celei curate;
Bucură-te, hrana desăvârşită a ospăţului sufletesc;
Bucură-te, vas al nectarului celui nemuritor;
Bucură-te, mustrător al mincinoaselor învăţături;
Bucură-te, far dumnezeiesc al celor înţelepţi;
Bucură-te, călăuză a popoarelor ortodoxe;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 8-lea:

Har străin s-a dat, îmbelşugat în revărsare, buzelor tale, arătătorule de Dumnezeu, din tine un râu mare ca din Rai izvorând, Grigorie, care uda Biserica toată, strigând Domnului: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

Muntele Athosului, Părinte, împreună cu Tesalonicul, vestesc strălucitele tale lupte, şi toată Biserica credincioşilor te cinsteşte ca pe un dumnezeiesc arătător al înţelesului Luminii celei mai presus de minte, prin care luminezi pe cei ce strigă:
Bucură-te, gura cea purtătoare de lumină;
Bucură-te, vasul cel purtător de mir;
Bucură-te, organ al strălucirii celor trei sori;

Bucură-te, ţarina desăvârşită a isihiei;
Bucură-te, casă de Dumnezeu luminată a lucrării celei dumnezeieşti;
Bucură-te, bogăţie de neînchipuit a vieţii în duh;
Bucură-te, că ai primit daruri dumnezeieşti;
Bucură-te, că ai răsturnat vorbăria deşartă a lui Varlaam;
Bucură-te, cel prin care Athosul este cinstit;
Bucură-te, faima strălucită a Tesalonicului;
Bucură-te, putere neclintită a Ortodoxiei;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 9-lea:

Râuri din pântecele tale curg, prin tainica revărsare din cer, cum a spus Mântuitorul, Părinte Cuvioase Grigorie, adăpând inimile însetate cu apa vieţii, strigând lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

Cu uşurinţă, Părinte, ai îndurat feluritele încercări, pentru mărturisirea cea bună, şi precum aurul în foc încercat fiind tuturor, ai strălucit urcând spre cele mai bune pe cei care cu evlavie îţi strigă ţie acestea:
Bucură-te, piatră a curajului;
Bucură-te, stâncă a răbdării;
Bucură-te, cel ce nu te înfricoşezi de a ispitelor năvală;
Bucură-te, cel care ai stins focul patimilor;
Bucură-te, zid de neclintit al Bisericii lui Hristos;
Bucură-te, făclie mult luminoasă a poporului binecredincios;
Bucură-te, că ai îndurat necazurile cu bucurie;
Bucură-te, ca Domnului te-ai înfăţişat cu slavă;
Bucură-te, propovăduitor al tainelor lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce dai credincioşilor cele mântuitoare;
Bucură-te, al sufletelor iconom dumnezeiesc;
Bucură-te, prieten preaîndumnezeit al lui Hristos;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 10-lea:

Cu cuvintele gurii tale, credinţa ortodoxă se propovăduieşte în Duhul cel Dumnezeiesc; căci dumnezeieştilor Părinţi de altădată împreună vieţuitor şi împreună simţitor făcându-te, graiurile lor laolaltă le-ai pus, Cuvioase, strigând: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Cu razele luminii celei necreate hrănindu-te, a celei ce a strălucit pe Tabor, slava şi frumuseţea şi strălucirea acesteia le descrii cu sfinţenie, şi-i trezeşti, Sfinte, spre împărtăşire de ea pe cei care strigă acestea:
Bucură-te, al luminii celei necreate tainic cunoscător;
Bucură-te, al patimilor ucigătoare de suflet izbăvitor;
Bucură-te, al slavei celei viitoare pregustare;
Bucură-te, al sufletelor celor întristate mângâiere;
Bucură-te, că ai arătat nebuna înţelepciune a lui Varlaam;
Bucură-te, că ai făcut cunoscută bucuria Duhului;
Bucură-te, podoabă dumnezeiască a Arhiereilor;
Bucură-te, vistierie luminoasă a teologiei;
Bucură-te, oglindă a luminii celei nemateriale;
Bucură-te, seceră a învăţăturilor celor străine;
Bucură-te, bucurie a ortodocşilor şi cinste;
Bucură-te, cel ce faci să plece fruntea duşmanilor;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 11-lea:

Cu înaltă cugetare şi cu înţelepciune dumnezeiască ai propovăduit măreţiile lui Dumnezeu şi faci să crească darurile roadelor celor dumnezeieşti ale Duhului, Grigorie, celor curaţi cu duhul, de care se împărtaşesc cei ce strigă: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

Luminătoare cu razele virtuţilor s-a arătat viaţa ta, Grigorie grăitorule de Dumnezeu şi plină de lumină cu adevărat învăţătura ta, fericite, căci lui Dumnezeu îi duci cu învăţăturile tale pe toţi cei care strigă unele ca acestea:
Bucură-te, izvor al învăţăturii;
Bucură-te, temelie a ortodoxiei;
Bucură-te, pilda de vieţuire Sfântă;
Bucură-te, diademă a bisericii celei Sfinte;
Bucură-te, minunat tâlcuitor al vieţii de curăţenie;
Bucură-te, grăitor Sfânt al cuvântului Harului;
Bucură-te, cel care curăţeşti toată întinăciunea sufletelor;
Bucură-te, ca îndrepţi pe a mântuirii cale;
Bucură-te, făclie a strălucirilor celor nemateriale;
Bucură-te, luminător al cunoştinţelor celor de sus;
Bucură-te, prin care Biserica dănţuieşte;

Bucură-te, prin care tot credinciosul se bucură;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 12-lea:

Har dumnezeiesc cere, şi mântuirea sufletelor, Grigorie, înţelepte ierarhe, pentru cei ce vin la tine cu evlavie şi cinstesc luptele tale cele strălucite, căci ca un slujitor luminat străluceşti celor ce strigă: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Cântând suferinţele tale şi dumnezeieştile lupte, pe care le-ai săvârşit pentru Biserică, ceata binecredincioşilor totdeauna te laudă pe tine, Grigorie, şi cu gură mulţumitoare, strigă către tine neîncetat unele ca acestea:
Bucură-te, tărie a Bisericii;
Bucură-te, neîntrecut vorbitor al credinţei;
Bucură-te, cel care ai ruşinat pe vorbăreţul Achindin;
Bucură-te, cel care ai arătat puterea cea dăruită de Dumnezeu;
Bucură-te, cel care împreună cu Apostolii sălăşluieşti, ca unul ce le-ai urmat în toate;
Bucură-te, luceafăr strălucitor al Tesalonicului;
Bucură-te, dulceaţă a sufletului meu;
Bucură-te, luptător dumnezeiesc al ortodoxiei;
Bucură-te, strălucire a bisericii tale celei cinstite;
Bucură-te, dulce strălucire a poporului tău credincios;
Bucură-te, Sfinte Părinte Grigorie!

Condacul al 13-lea:

O, dumnezeiescule Părinte, cunoscător al tainelor celor negrăite, Sfinte Grigorie, râvnitorule al Părinţilor, primeşte glasurile poporului tău, şi dăruieşte acoperământul tău tuturor, căci cu credinţă alergăm şi Sfintei Treimi strigăm: Aliluia! *(acest condac se zice de 3 ori)*

Apoi se zice iarăşi icosul întâi: *Înger în lume…* şi Condacul întâi: *Luminătorule al dreptei credinţe…*

Sihăstria Putnei
14 noiembrie 2015